

Libertatea

Fondator
Gheorghe Vastinar

Poporului

Ziar de Informație
și luptă socialistă

Redacția și Administrația Grad, Str. Eminescu No. 2
Telefon 17 - 17

Abonamente lei 19.200 anual
Pentru subscripții și întreprinderi lei 45.000

SA NE NASTEM DIN NOU! Descătușarea individului

Primul Crăciun de pace, după alte șase de război.

Prilej de adâncă meditare și reculegere în fața unei lumi în ruine, în fața sufletelor răvășite de ură, în fața incertitudinilor, în fața marasmului general.

Acum un an încă, fiii cei mai buni ai Neamului luptau în fața Budapestei, în Munții Tatra, împotriva inamicului libertății și a omeniei. Ei luptau acolo, pentru lumea fericită, pentru lumea nouă, care vine atât de încet, cu blătea chinuri.

Azi, când bucuriile sunt atât de puține și rare, când abia ne putem regăsi pe noi înșine, Crăciunul nu ne-a mai rămas decât ca o sărbătoare a speranțelor, a contemplării.

Să străbatem o clipă trecerea timpului de acum un an și până azi.

Continutul întreg stă în ruine, mii de oameni mor de foame și frig, cutremurătoare pagini fără glorie se scriu de acei umili și necunoscuți.

În iureșul victoriei, în explozia sentimentelor de bucurie care ne-au încercat pe toți în cea mai frumoasă lună a anului, Mai 1945, nu am avut timp să confruntăm greutățile de care ne vom lovi.

A fost atunci o clipă de spargere a tuturor zăgazurilor sufletești, de eliberare de sub cel mai crunt coșmar: carnagiul războiului.

Dar zile grele nu au întârziat să se profileze la orizont. În fața păcii, în fața liniștii, omenirea s'a întrecut, cu sufletul rănit mai adânc decât se credea: și acum ce facem?

Omul s'a trezit dintr'odată singur, îngrozitor de singur, aproape fără să se înțeleagă cu semenul său, cu toate punțile din față și din spate prăbușite. Zătrează războiului: neîncrederea, ura, neînțelegerea deschidea cangrene adânci și sunt atât de neciare orizonturile care ar putea aduce o cât de mică linie.

Oameni care au răspunderea civilizației, răspunderea noroadelor, nu încetează de a da avertismente: Ne-am prăbușit într'un fund de prăpastie atât de adâncă, încât, în fața mirajilor

viitoare, nu ne rămâne decât un singur lucru pentru a le atinge: să ne naștem moralmente, din nou.

Este, desigur, cea mai grea problemă ce s'a pus omenirii: să renunțe la tot, să facă abstracție de tot ceea ce a fost, și purificat, să pornească pe calea plină de glod, de spină a viitorului. Să deschidă poteci, să sângereze, să lupte până la istovire, să cadă și să se ridice, mereu, ca într'un blestem, pentru VIITOR.

Fiindcă niciodată mai mult ca astăzi nu se pune problema viitorului, înțeles ca purificare, descătușare de tot ce este mic, meschin, închisat în egoism.

Unde ne-a dus egoismul, nu mai trebuie să vorbim; este destul să contemplăm toate creațiile veacurilor, distruse toate patrimoniile culturii și civilizației, prăbușite.

Să ne naștem din nou! Câte speranțe nu se leagă de acest deziderat, câte dureri nu trebuie acceptate voluntar, fiindcă ceea ce a fost nu mai trebuie să se întoarcă.

Să ne naștem din nou! Este cel mai mare examen pe care-l putem da și dacă ratăm clipa

care ne oferă această posibilitate, atunci putem să spunem că nu merităm să trăim.

Să ne naștem din nou! Înseamnă nu revenire la ceea ce a fost, ci dispariția barierelor care ne-au depărtat pe unii de ceilalți.

Să ne naștem din nou! Înseamnă a întrona dragostea, credința, speranțele, în sufletele tuturor oamenilor, fiindcă fără aceste virtuți nu poate exista salvare.

Să clădim o lume nouă! Aceasta-i formula zilelor de azi. Dar această lume nu se poate clădi fără refacerea morală a individului.

Trăim pagini cutremurătoare, când oamenii mor fără a fi război, dar mor de pe urma războiului. O moarte fără glorie, atunci când viața trebuie să învingă!

Și totuși, în ciuda tuturor semnelor de azi speranțele sunt mai puternice, sunt mai de nelclintit: vom asista foarte curând la victoria vieții, a spiritului, a culturii și civilizației, a acelor focare care au încălzit generații, și care trebuie să ne încălzească și pe noi.

L. VOITA

Crăciunul, sărbătoarea copiilor

Crăciunul este un prilej de bucurie pentru copii, dar de acest prilej se bucură încă numai copiii din familiile bogate, iar cel sărac, se alege cel mult cu încă o suferință în plus, văzând bucuria celor bogați.

Oare Iisus s'a născut numai pentru cei bogați? Nu, El s'a născut pentru cei săraci și nenorociți, pentru dreptate și egalitate.

Dar oamenii dornici de câștiguri ușoare, fără muncă, au știut să creeze o lume în care numai banul să valoreze, iar nu munca și omul.

Îndreptându-ne gândul la acele câteva milioane de copii ai proletarilor din întreaga lume și la mizeriile pe care le îndură în lupta lor, de mic, cu viața, nu mai astfel ne vom da seamă de

marea nedreptate care domnește încă în actuala lume, cu sistemul ei de exploatare.

Cu ce sunt vinovați acești copii că s'au născut în familiile de proletari, iar nu de capitaliști? Ei nu au nicio vină, ci acea mică parte dintre oameni, care lipsiți de orice sentiment de umanitate, de iubire față de semenii lor, au știut să creeze această lume și să o pregătească așa a acestor mici victime, ale dorințelor de câștig.

Crăciun trebuie și va fi sărbătoarea tuturor copiilor fărăosebire de situația lor socială fiindcă pentru iubire și egalitate între oameni s'a născut și a pățimit Iisus.

M. N.

Desigur că problema cea mai acută și care întâmpina cele mai serioase dificultăți a fost problema libertății. Burghezimea care reușise să scuture jugul feudal, a respirat în siguranță și ușură atunci când barierele care îi închideau drumurile spre tinetele vășate, au fost dărâmate.

Dar burghezimea esită din veacul de mijloc, a uitat că marea masă care încă mai simtea lanturile, trebuie ajutată pentru emanciparea de sub orice sistem de exploatare. În loc ca să si apropie această clasă umilită sub biciul feudalului, burghezimea a reinordat firul aspru al tragediei celor cari muncesc. În loc de o descătușare a individului proletariatu s'a trezit cu un asurzitor în plus, moartea în loc de a fi ameliorată a fost mai înăspriată. Cătușele au fost mai întepenite, iar masa muncitoare împinsă înainte de drumul suferinței.

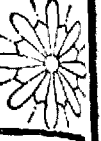
A urmat apoi o perioadă de pierdere de reînțoarcere la vechiul prestinism iubiilor de frate. Dar câtă deziluzie! Sub masca unei pretinse ocrotiri a intereselor sufletești, cele mai nemiloase și în umane sentimente au fost date. Închiziția era în plină putere și într'o lume în care se predică libertatea, cele mai declansate prizoane au avut loc. Descătușarea individului, libertatea... Notjumi frumoase dar cine era chemat să le pună pe planul realizărilor? Acei cari nutreă planuri de zărnizare a ei? Singur socialismul va fi în stare să dea cel mai larg zbor libertății, tuturor libertăților, mai mult el e condiția necesară, iată cum foarte bine se exprima marele Jaurès.

Nu mai atunci când individul se va mișca liber într'o lume în care libertățile sunt asigurate, se poate afirma că tînta a fost atinsă. Dar libertatea nu poate însemna deloc o posibilitate pentru clasa capitalistă de a exploata munca altora. Statul nu mai poate fi un simplu „păzitor de noapte” cum îl doreau liberaliștii Petronat de burghezime care îl considerase o proprietate a ei, statul socialist se ridică ca un titan menit a pune ordine într'un haos creșt de sistemul rapace al capitalismului.

(Continuare în pag. 11-a).

ANTOLOGIE

Pe drumul meu singur...

Pe drumul meu singur
Merg noaptea s'ascult freacătaul pădurilor.
Freacătaul zilelor mele, al zilelor tale.
Noaptea pare mai gol de pustiu urii.

Câteodată ascult visul vorbindu-mi:
Alteori vorbesc eu visului.
Și inima mea oboșită
Se dăruie vântului, cântănd.

Pădura mă'nvălute ca salivă mamei
Și'n ea căldura e sinceră.
Și cum mă pierd în parfumul ei
Peste suflet se'nvine iedera.

Din iarba adormită de lumina greșilor
Cerul pare o poveste lărd slărsit.
Și simt cum cresc în mine rădăcini:
Pământul iubita, și cheamă pe iubit...

L. VOITA

ȘI DE-OIU MURI AICI ÎN TATRA MICĂ...

Și de-oiu muri, aici, în Tatra Mică,
Să nu mă plângi iubito, să nu mă plângi, Marie,
Și de-ol veni strigoi în fiecare seară să nu-ți fie frică,
Să stăm cuminți de vorba... așa a fost să fie!

Și de-oiu muri aici, în Tatra Mică,
Mi-or rămânea doar oasele la platră de hotar,
Iar sufletu-mi furtună, nebună dinamită,
S'o' cerne 'n lumi de jerite, — necunoscut hoținar.

De-oiu rămânea 'n prăpăstii și 'n lumi scăldate'n sânge,
Doi ochi de Magdalenă, zadarnic mă vor plânge,
Zadarnic orice rugă în urma plăbușirii,
Zadarnică credința pe-o cruce-a răstignirii.

De-oiu rămânea în șanțuri, hrănind puhoi de clori,
Nădejdea așteptată, Marie, s'o omori,
Iar chipul de hârtie să nu-l atârni la grindă —
Să-ți povestească, fată, că soarta nu se schimbă.

Și de-oiu muri, aici, în Tatra Mică,
Să plângă clopotele 'n șutul nost', Marie,
Iar de-oiu veni strigol nu-ți fie, fată, frică —
Să ne iubim aveau... așa a fost să fie!

G. CUIDAN

Cântec

Domnul să te crească mare,
Mare-măricel,
Și frumos ca mândrul soare,
Mândru voinicel.

Ei, al tuturor părinte
Cu puterea sa,
Să îți dea noroc și minte
Ani senini să-ți dea.

Fie purirea cu tine
Ingerașii săi,
Să-ți îndrumo tot spre bine
Gândul, pașii tăi.

Și, supus, slăvind mărirea
Bunului Isus
Să-ți îndrumo sfios pornirea
Tot mai sus, mai sus.

STELIAN VASILESCU

- Duminică de Octombrie -

Nu-ți fie teamă: timpul tău gol
Crescut în cântec și iasomie
Culcat ușor printre ierbur
Balsame, lipă și bucurie.

În cuibul tău cu mugurii tineri
Buzele-mi sărutau parfumurile
Cântece-năltau tăcerile
Și mâinile cerseau străfundurile.

O insulă într'un ocean al țost
Din care-am ieșit și iar voi ajunge
S'ascult valurile calde lovindu-mi
Scoica inimii reci ce se frânge.

Te cauș ștacău printre ierbur.
Din vis născută și pierită deodată,
Dulce Duminică de Octombrie
Chin aspru din marmură și agată.

L. VOITA

Ochi

Pe cărare, sub arjar,
Măntăni cu doi tâhar,
Fără arme de 'ncărcat
Fără roibi de 'ncălecat
Și ce neași hoțoman,
Nu mi prădă punga cu bani,
Ce mi prădă mințile,
Somnul și dorințele,
Somnul și puterile,
Și toate plăcerile,
De mi-l trau cu ură,
Și firea de amărat,
Să știu focul inimii,
Și dorul, cu cine mi-l.

TH. NECULUȚA

POPORUL

Sunt lava care arde și ombară,
Și triumfală 'n ziua mult visată
Voiu izbucni la cerul liberat
Din orb abis, din noaptea mi seculară.

Incendiul, în brajele-l de pară,
Va strânge lumea de păcat pătată,
Și pân' la cer, de cea din urmă dată,
Suna-va a războiului fanferă.

Sistruția și moartea între ele,
Ca pradă dreaptă, lumii vor împarte...
Iar, după ziua triumfării mele,

Cu-acest pământ îndurător de moarte,
Edenul, — pus de visul meu la stole —
Se va 'nfrăți spre-a nu se mai desparte.

TH. NECULUȚA

Ce triste's zilele...

Ce triste's zilele și lungi ca anii
Când, tolănit pe patul de durere,
În jur privesc, pierdut, lipsit de vrere,
Neînălțând decât țăruri slăbite,
Îndurerate, galbene, oboșite.
Mă scol și corpul mi oboșit de boală
E ca de plumb, se'mpotriveste vrerii
Pe pat recad, slăbit, robul durerii
Și gândurile-mi doar se'naltă clare.
Și gânduri negre prind să mă frământare
Dar din neant locana ta mi-apare,
Cu zâmbet dulce, blând de imputare.
Și lată'n miște prind să se desire
Vechi amintiri cu clipe de iubire.
Când lapte mari, când sus, spre ferestre
Mă avântam surâzător și tainic.
Când te mi zâmbeai privind mă săgalnic.
Când sufletu-mi aprins căta năvalnic
Înaintea
Pierdute vremii... Tu-și mai aduci aminte
Când, năzuită spre țăruri ideale,
Fertileam cu drag viața mea umilă,
Și când slărsit de lipsuri și de silă,
Zărobii năzuiam tu mă'n demnai:
Năzuiam!

STEFAN D. PAUNESCU

In lumea creatorilor de frumos

Viața romanțată a unei cărți

de Elena Albu

În tot cece a învățat în decurs de ani și ani de zile.

Textul intră apoi în mâna corectorului care cu atenție și cu ochi în patru, controlează fiecare frază, fiecare propoziție, fiecare cuvânt uneori și fiecare literă în parte.

După acesta urmează celălalt colaborator, care, în timp ce corectează săi lucră de zor, el are grije de tot, de acel mare foc la care se topește plumbul, împingându-se între el și formând mii de mii de băscute și stănte plumbul prin care se ajunge la rezultatul dorit și muncii. În jurul lui, oamenii care în timpul verii trebuiau să stea întocmai ca cei dela plajă și totuși să suporte din greu iarna la fel în timp ce afară e ger și își încălzesc mâinile pe clanta usii la el dincolo, îl vezi în cămasă cu fata transpirată și cu lingura mare și grea la mână

amestecă de zor plumbul în aerul acela greu și apăsător care îți face să se sterpezească dinții și în care el, tipograful își petrece zile, luni, ani și zeci de ani. Mulți din noi oamenii nu l'am întâlnit încă.

Când paginile sunt gata urmează turnarea lor și apoi aceste plăci grele și frumoase pe care literile proaspete, așezate întocmai ca soldații la paradă, se ridică și se fixează de masinist - care și el nu este altceva decât tipograf - la masina rotativă unde hirtia este demult așezată.

O singură mișcare și masina se pune în funcțiune, aici așteaptă și trăiește și simte fiecare opera lui că intră în viață, aici așteaptă și scriitorul, ziaristul și poetul - să îți arunce ochii tăi prima dată pentru a vedea cece ai muncit zile, luni și poate ani, aici o mână tremurândă se apleacă și așteaptă pri-

Succ. M. Fischer

Proprietar: NEY ȘTEFAN

Magazin de Sticlărie și Porcelanuri

En gros și en detail

ARAD, B-dul Regina Maria 28

COLONIAL COMERT

ENGROS

KERTESZ S. - ARAD

Str. Meșianu 7.

Telefon 21-01

„ASTRA“

Fabrica de vagoane

Pentru aceste câteva cuvinte, el, paginatorul pune la contribu-

mul exemplar să lase încă colțul din masină... astfel culegătorul, paginatorul, corectorul, turnătorul și masinistul colaborează la formarea unui volum, sau a unui ziar, și apoi totul rămâne la locul unde s'a răsit, fiecare mulfur mișcă de zău care s'a încheiat și se îndreaptă înspre casă urmând să și înceapă această muncă a doua zi. Dar asta nu este totul, alături de tipograful nostru se găsește și femeile noastre începând dela vârsta de 14 ani și până la albitul părului aceste femei care n'au ezitat o clipă în slujba cărții să ia parte la luminarea minților, la descoperirea frunților și alinarea durerilor prin rândurile lor frumoase...

Femeile care la rândul lor au știut să îmbrățișeze această muncă știind că un bărbat poate face totul dar ca această carte să aibă și un aspect frumos și să simți plăcere când o privești și a seama că e nevoie de ea. Ea femeia care are înăscut simțul frumosului și atunci cu mâinile ei și cu gustul ei a luat aceste pagini le a legat, le-a așezat îmbrăcat, le-a aliniat și le-a prezentat apoi publicului mândre de ele că au putut și ele contribui cu ceva la succesul acestei opere.

Astfel tipograful are răsărit și se situează printre cele mai frumoase meserii printre cei mai iubii oameni și printre cei mai folositori omenirii.

Ei sunt isvorul nostru. Începând cu vârsta de 6 ani când se pune în mână un abecedar în care amestecul acela de litere și da posibilitatea pentru prima oară să cunoști gândurile, ideile și necesitățile întregii omeniri începând cu această vârstă și până la adânci bătrânețe, el, tipograful, prin munca lor ne dau posibilitatea să colindăm întregul glob, ei ne ajută să ne cunoaștem strămoșii, să ne iubim aproapele și să l'urăm pe cel ce merită să ne slujească de pildă.

Tipograful are fost acela care prin munca lor au contribuit și la ușurarea suferințelor răniților noștri din spitale ai căror prieteni de suferință și clipe de mângâiere au fost o carte bună; tot prin munca lor, soldatul nostru acolo pe poziție era în pas cu țara, știa ce este acasă și știa ce trebuie să facă acolo. Cartea a rămas și astăzi și va fi mereu cel mai bun prieten al omului atunci când va ști să și o aleagă. Tot prin munca tipografulor indiferent de naționalitate sau religie mai mari noștri, au posibilitatea să știe tot ce se întâmplă în întreaga lume și să și țină reșea pentru viitor fiecare istoria neamului.

Cei ce l'cunoaște pe tipograful care ce au avut cinstea să lucreze pentru el, sunt siguri că îi urăsc.

Pentru tot cece au dăruit tipograful lumii întregi, și fiecărui om în parte putem să le spunem cu mulțumirea în suflet:

„CINSTE VOUA TIPOGRAFI“

ELENA ALBU

Când încă afară este întuneric și somnul e mai dulce, când încă în unele locuințe focul nu s'a stins decuseară și când lumea își dormă visele, la unele din te restrele periferiei orașului nostru, se aprinde câte o lumină. Unul de ai casei se trezește. El este mai punctual decât ceasul, totuși își privește fectacul depe masă ascultă... și încet în vârtă degetelor, ca să nu și trezească micuții și familia, se îmbracă în grabă. De frică că se desteaptă ceilalți renunță să și mai bea și ceaiul așezat decuseară, își la un pachetel subțioară, caută cu drag la ai lui și se strecoară ca o umbră în stradă unde îl învăluie întunericul în luptă cu ziua.

În urma lui o mamă bătrână sau o soție oftează gândind la cel plecat așa de dimineată și casa intră din nou în tăcere și în răndul celorlalte... El însă pe ploaie, pe vânt, pe ger sau pe căldură își urmează drumul lui spre locul unde îl așteaptă alii colegi cari au făcut la fel. Își împărtășește sorățelele, își mângâie copilul și își țese viitorul în gând, ca astfel să fie mai puțin singur pe stradă și mai puțin departe de ai lui...

Cu bucurie își salută camaradul pe muncă întâlnit în strădă pe stradă, sau cu multă plăcere vorbește la geamul colegului care este gata de mult să așteaptă semnalul de plecare.

Acesta este tipograful. Despre care s'a scris prea puțin.

Am cetit despre viața și muncă oricărui meseriu, ne am dat seama de fie care în parte cât de grea este și ce însemnătate are, tipograful însă cred că le-a întrecut pe toate. Acolo unde trebuie să fi cu mintea clară, cu ochii lumii, vesnic în contact și vesnic să satisfaci capriciile și obiceiurile scriitorilor, ziaristilor și poveștilor, unde mâna de lucru trebuie să meargă paralel cu creșterea, cred că și da seama fiecare ce însemnă să lucrezi atunci când ai și forță și mintea la contribuție.

Tipograful ajuns odată la tipografie se desparte de tot ce este în afară de această. Aici în aerul închis, cu gustul acela searbăt de plumb, aici în mijlocul micilor și marilor litere formate din plumb, el își începe viața lui pentru care a fost pregătit. Fiecare își aprinde lumina la masina lui și fiecare își încene activitatea lui în parte, și totuși colaborând strâns.

Culegătorul își la manuscrisul primit lui, se așază la masină și plimbându și cu multă atenție degetele asupra clapelor cu ochii țintă la manuscris ca să nu greșescă reușeste să formeze acele rânduri frumoase, care trec apoi în mâna paginatorului și el conștient de importanța fiecărei lucrări, articol, stare sau poezie, o așază frumos, estetic și bine pentru a o reda publicului așa cum așteaptă acesta totdeauna pentru a se exprima: Frumos, dar simplu, bine așezat, asta da zic și pe pagină.

Pentru aceste câteva cuvinte, el, paginatorul pune la contribu-

NERUȘINARE

Ca să se înțeleagă mai bine viața de scandalos și nerușinat huzur în care se bălăcesc unii din zilele noastre, as începe cu un exemplu mai de mult:

Vasile L. era un funcționar eminent: muncitor, priceput, cinstit, devotat familiei, nici nu se putea să nu fie remarcat de simertori.

Fu trimis ca girant la o vamă de frontieră cu mare activitate de export.

Era prin 1915, când — cu toată supărarea Aliatilor — mai dădeam cereale la Nemți cu taxe mari în aur. Aveam bucate berechet și trebuiau bani.

Se prohibiseră vitele, porcii, grășimile, etc.

Regiunea era vesită prin mulțimea contrabandelor și îndrăzneala făpătorilor. A fost locul pe unde se strecurau peste graniță cîmășii întregi de boi, încălcați cu opinci, ca să nu lase urme și să nu facă șgomot, turme de porci amestici cu alcool, în capul badei de contrabandiști aflându-se chiar prefectul și administratorul de plasă. Asociația era prea nobilă, ca Vasile să nu se simtă onorat și prea bănoasă ca să nu slăbească presupusa lui tărie de ingeri. Așa că... s'a pus băiatul pe treabă. Ajuta și el cum putea, bunăoară: făurea un denumit către giranțele vămii (el însuși), că în cutare noapte va trece o contrabandă de porci prin pădurea Mălnii. Toată noaptea cu grăniceri se concentra în acel punct și contrabanda ieșea, dar prin altă parte, pe valea Moldovei.

Și fiindcă se spurcase la bani, veneau cu grămada, mai făcea și altele pe cont propriu. Falsă declarări, că variau taxele la cereale și diferența, pe jumătate, parte dreaptă cu exportatorul.

Și a mers treaba până într-o zi, când pe neașteptate, a venit în punct inspectorul, care lesind pe ceardac, să vadă cum se scure căruțele pe 3 rânduri, cât cuprindea lărgimea șoselei. La întrebare: — Ce leșe acumina în căruțele acestea?

— Porumb, a răspuns Vasile, așa cum se declarase transportul. Dar mai încolo o leacă s'a spart un

sac și a început să curgă... fasole. A văzut, frește, inspectorul și a înțeles de unde îi vin... atențiunile (primise mai înainte o casetă capitonată cu catifea neagră și cu gauri rele, pe măsura moneziilor de aur, o colecție bogată), d'ăia n'a zis nimic, numai că la tras o mustare s'rașnică. L-a trimis la... uscătoare.

Ce s'a mai întâmplat în scurta epocă de aur. Vasile al meu s'a arătat, nu numai slab de inger și necinstit, dar și... de neam prost și nerușinat.

Mai întâi urx... nu putea altfel decât în jachetă neagră cu coadă, vestă fantezică și pantalon cu dungă două mantale, una de drum cu blană de lup și alta elegantă de oraș cu lucru veritabil și crâncene și prelungite chefuli în orasul apropiat, în Iași și București, cu șampanie gărlă și cu dame buluce. O nebunie!

Pe vremea aia din strănătate nu prea aveam alte mărfuri, dar cocote, slavă Domnului. Buzunarele lui Vasile erau dădora de fotografi și le aducea acasă, nu se mai știa de nevastă.

Ce-a urmat după titulare? Anchetă mare mixtă, inspectorul administrativ Crâșnaru, procurorul Pilat, inspectorul vamal și... prăpăd. Dăre în judecată, suspendare, o leacă de pușcărie, boală grea, ope ratie... în care timp nevasta l-a lăsat și s'a tras în satul ei cu băiatul și cu ce bruma de bani mai putuse scîpa.

L-am văzut mai târziu prin București, jerpelit și prăpădit, de nu l-aș fi recunoscut, de nu mă oprea el, să-mi ceară un pol, mîncarea din ziua aceea. Și-a sfârșit zilele amărîte, cules de pe stradă, într'un spital. Răspăta lui Dumnezeu! Și-acuma... potrivirea exemplului la zilele noastre, dar asta dacă nu vă supărați pe mâine.

Grozav se mai aseamănă vremea lui Vasile, cu cele ce se potrec în zilele noastre — natural — cu oare cari deosebiri. Progresul civilizației.

Exemplarele s'au înmulțit, furnică pretutindeni, sar în ochi tuturor, și cu atât este mai revoltătoare

re nesimțirea și nerușinatea, cu cât mizeria și foamea, cu tot mizerul lor de boale și suferințe, cuprinde toată pătura muncitoare și cinstită din țara asta. Se întinde și se adâncește pe zi ce trece și de-o merge tot așa, încununată de toleranța și nepăsarea multămint, pe prăpădim cu toții.

Vreți exemple de speculanți ai sărăciei noastre, ce strâng milioane și respesc bani mulți în lux și destrăbălare? Îi știe toată lumea, dar, hai să zugrăvesc și eu doi-trei:

— Pe un amame plasator al produsului unei mari fabrici — vânzare în negru, adică și cu frustrarea taxelor de stat — îl cunoașteți, fost funcționar la o instituție particulară. Cam trăgea pe dracu de coadă și nu prea avea după ce bea apă. Și acum? Lux pe el și pe nevasă de au speriat lumea. Te privește obraznic și îngamfat, de nu-ți ajungi cu scara la nos. Și — cumăna nerușinării — amantă la mahalala: garsoneră, boale scumpe lingerie fină, ciorapi de mătase, palton și blană (a 2 milioane bucata), te îngrozește usurinta cu care atuncă atâta bănet, ce-ar ajunge să îndestuleze multime de familii nenorocite.

Și ca ăsta, mulți, puzderle de speculanți, așa de mulți că au început să se boteze între ei: Regele contrabandișilor, al geamurilor, textilelor... nu-i mirare s'auzi și printre preocupatele din piață: împărăteasa onălor, a găstelor, a brânzelor.

N'ar fi de trecut cu vederea încă o specie... Bancherii și slugile lor. Aștia mai au în plus... o calitate. Sunt îndărățiți reactionari. Nu le place înviorarea vremurilor și mai ales egalitatea. Pentru nimic în lume n'ar scobori de pe tronul lor de aur, să se amestece cu... moșicimea. Din ură și dușmănie face și ei ce pot, ca să mărească inflația, și să grăbească dezastrul țării. Nu le pasă, că au averi fabuloase, suple din trupul nației și nu-l atînge bledinta nesdruncinată a omentrii democratice, fiindcă, așteaptă ei ceva, le-a trimis o vorbă de nădejde stăpînii dela București.

În disprețul și nepăsarea lor față de sărăcia multămint, duc și ăstia viața desfrînată a speculanților ordinari. Imi sar în ochi doi dintre ei: sindrosii, joc de cărți, beții, măcelărie de porci grași, butoaie cu vinuri la plvniță, șampanie și delicatesuri la cămară — nerușinare pe toată linia.

Până aci — reamintind exemplul din prima parte — două etape din viața unor oameni.

Va urma a treia în curînd: Amara răspăță, urgia lui Dumnezeu!

Ori de unde va bate vîntul, d'nspre răsărit, ori d'nspre apus, o bună nădejde avem și noi: Poate că stăpînirea, va găsi mijloacele, să stărpească din rădăcina destrăbălarea din țara asta.

Un om necăjit

HAMPEL I.

Croitor

Arad Alexandri Nr. 5

Cirici Aurel

Depozit de hârtie la ea gros

ARAD

Str. Gen. Berthelot 8

Arcadie Löwinger

Arad, Bdul Reg. Maria 18

Tricotage - Ciorapi

MĂTASA ROMÂNESCĂ

ARAD

Piața A. Iancu 18

Frații APPONYI

ARAD

B-DUL REGELE FERDINAND Nr. 1

KABOS „RENAISSANCE“

Bdul Regina Maria Nr. 12. Specialități de mătăsuri și stoffe

IOANOVICIU & HARTMANN S.i.n.c

BIJUTIER

Arad, Bdul Reg. Maria 26.

„POLICHROM“

Fabrică de vopsele, lacuri și produse chimice, S. A.

ARAD

Produse: tot felul de vopsele praf, lacuri și chit pentru gasmuri de cea mai bună calitate

FANTEZIE DE IARNĂ

de L. VOJJA

S'a trezit simțind mai întâi o durere veche, din vremuri pe care nu le putea defini cu precizie. Iși aduce aminte numai că era pe cale să adoarnă în tremuratăl vântului, după ce frații săi închiseseră de mult ochii și stăteau cu brațele întinse, goale, vestede, oferind corbilor adăposuri.

Ca niciodată, în toamna aceea făcuse eforturi să rămână treaz, ca să vadă întreaga poezie a anotimpului despre care auzise de-atâtea ori vorbindu-sele cei care poposeau lângă ei. A văzut cum frații ei, așa cum vorbise în nopțile de vară.

Dar vocea lui se pierdea printre noii ceruși care coborâseră până la el. Nu-i auzea nimeni. S'a cutremurat ascultându-și singur glasul fără răspuns și privind încăodată împrejur, plângând deopotrivă cu picurii grai de ploate, a adormit, știind că din somnul lui și al tuturor, deopotrivă cu el, se va naște o viață nouă, cu cer senin, cu nopți impodobite de beteala de aur a lunii, cu zile de ciripituri de păsări, cu seri în care vocile lor, neînțelese înspăimântă pe cei întârziți în pădure.

A mai văzut ca în vis, pe pajistea verde, covorul de flori și acei fir de ghiocel care-i stătea totdeauna la picioare și pe care-l îndrăgea. Abia în primăvara ce trecuse, a simțit un fior necunoscut străbătându-i și ar fi voit să îmbrățișeze firicelul de ghiocel — nu știa de ce. Când a încercat să-și ducă la împlinire gândul ce-l prindea un aer de ciudat tremur, s'a întristat ca niciodată: nu prea legat de pământ și mătule sale nu ajungea nici măcar să mângâie scufia albă a ghiocelului. Și ar fi dorit atât de mult să zboare, ca păsările, să atingă albastrul cerului, cum făceau ciocârliile în dimineața de vară. Existea în el un mărșăluț îndelung, și când se lăsa întunerecul dințea ei se făcea lumea să străpungă cu ultima rază de soare. Și într-o dimineață, firicelul a rămas scufia albă, lăsa cuprinsă așezată un pășău atât de dureros, încât două frunze s'au desprins și un câzui la picioarele pășău de al ghiocelului.

Genea, nu un om rău, îi fusese dragostea crescută în umbra și bucuriile lui.

A plâns și s'a întrebat, până ce a trecut că a uitat. Și a început să privească — încet, încet — celelalte flori și se bucura de absurditatea lor, dar nici una nu-i era atât de dragă pe cât era fost ghiocelul. Le privea, dar cu ochii mai puțin încrezători.

— Oare așa se sfârșesc și la oameni toate lucrurile? se întreabă nedumerit, cu un parfum trist în inimă.

Nimeni nu i-ar fi putut da un răspuns. Știa doar că oamenii sunt totdeauna fericiți. îi vedea zâmbind primăvara și vara, cu un aer de tristețe rășinată, însă toamna. Dar încolo, erau aceiași. Puțin nepăsători, puțin neîncrezători, dar oameni. Când și când mai descoperea în șoaptele celor așezate la rădăcina lui, gesturi și cuvinte care îl durau. Dar își spunea că așa sunt oamenii. Ei nu pot juși. El însă tulpi în pământ și băștinaș să ră-

mără o viață întreagă locului, când toți puteau pleca spre alte bucurii și dureri, nu înțelegea de ce totuși oamenii sunt așa cum sunt.

Și de câte ori a gândit astfel, inima i se strângea la amintirea firicelului de ghiocel și în ciuda florilor, el simțea numai parfumul de el cunoscut și bucuria negrăită de a sta lângă el, adăpostind cu umbra lui, frava fâptură a ghiocelului.

Târziu de tot afla că firicelul cu scufie albă, dragostea lui, a încălzit dragostea tot atât de firavă a unor oameni. Și pentru asta a trebuit să suferă ei. Pe suferința lui și-au clădit și fii fericirea.

— „Poate așa este în lume! și-a spus gândurile și privind spre cârducile de rațe sălbatice, care despicau noaptea și întunerecul cu tipățul lor fantastic — închise ochii.

Ațuși a adormit, repetându-și ca o tristă consolare adevărul de care nu era prea sigur: Poate așa este în lume!

A doua zi s'a trezit însă din nou. Un glas de om vorbea lângă el. Ridică în lena pieștele, privi: un băiat și o fată îmbrățișați.

— În amintirea acestei toamne, când țelul moare, să ne săpăm inimile în acest pământ, spunea el desfăcându-se ușor din brațele ei.

Își privi cu atenție: era acela care-l furase firicelul.

— Vrei o întrebă.

— Ce să crească dragostea noastră cât pământ de mare, șopti ea înfiorată.

Și un briceag îi sfâșie pielea.

Nu am mai putut plânge de durere, dar acum înțelegea pe oameni: își încrustează bucuriile pe copaci, crezând că astfel vor crește și nu le vor mai uita.

Din acu a închis ochii și a continuat să doarmă.

Acum când s'a trezit în mijlocul lernă, i s'a părut că visează. Nu mai văzuse așa ceva. La început credea că totuși un câmp de ghiocel, dar când simți frigul, își dete seama că dragostea sa nu-i poate răbăta. Trebuie să fie altceva.

Maș simțea durerea inimilor încrustate, dar nu asta îl neliniștea, ci faptul că se străcea cu totul astfel. O clipă se îngrozii: nu cumva s'a venit să-l iaie? Dar nu. Prefătura era liniștită și nici un pas nu se auzea prin apropiere.

Și totuși scintâmplase ceva nelămurit.

În jurul său totul era o feerie: albul zăpezii moși ca puful scilpea în la mira strălucire a zilei. Stele mici se aplecau când și când, iar în depărtare, acolo unde erau oamenii, fumul coșurilor lor se uduia într-un halet fantastic, luând forme care seamănau ba cu un balaur, ba cu o ființă grațioasă coborâtă din vreun cadavru vechi și mușcărit. Vântul cu șerugi lui trecea prin tre crengi și le făcea să se scuture scotând un mugur ca de oase neliniștite în mormâni, ridicând troenele din jurul loc și aruncându-le într-altul.

Pădurea toată era asemenea unui covor în care frigul puse stăpânire, de parcă pe vecie.

Se scuturase, dar nu putea dormi. Ar fi voit să pătrundă cu totul în pământ, la căldura rădăcinilor. Și totuși îi plăcea; era pentru prima oară când vedea lumea în lăina albă și vraja aceasta nesfârșită, scânteierie fără odihnă, căătoria troanelor, asemenea unor sulete neliniștite, vântul care nu-i mai cunoștea, toate îl încântau.

Și firicelul de ghiocel parcă răsărise timid, la adăpostul lui, ascuns sub o măt și pe jumătate îngropat în frunzișul putred. Dar nu, erau numai păreți.

Ar fi voit să stea așa zile întregi.

— Iată, de ce trebuie să murim în fiecare toamnă! Ca să nu vedem frumusețile lumii.

Vola să se smuică din rădăcini, voia chiar să fie doborât, numai să piece, să vadă cât mai multe, să asculte pe oameni vorbindu-și în fața sobelor pline de jăratec, să la parte la bucuriile lor.

Nu-și închipuia că lumea poate fi tristă. Era atât de abia hama ei, încât cele mai sărăci dureri ar fi putut să fie adormite, sub acest învelis.

Privind împrejurul său rămase o clipă încrâncă: un mugure, un mugura verde pe cea mai plâpândă creangă a lui, își scoase căpsorul din crusta neagră-calentă și înfrunța gerul, vântul, zăpezile.

— Inviem. E primăvară!

În bucuria lui se simți din nou legat de pământ și astfel aduse o umbră de tristețe. De ce nu poate să înceargă acum la tot să le spună vestea cea mare: Inviem. E primăvară!

Să le spună că pădurea se va trezi din nou, că-și vor împărtăși gândurile în nopțile argintate de beteala lunii. Vor veni din nou îndrăgăniți sub umbrelor lor și-și vor rosti înfrigorant cuvinte calde, jurăminte. Vor începe din nou poveștile fără sfârșit și pășăile nopții își vor căuta înspăimântate adăpost în frunzișul lor. Va apărea din nou căpsorul firicelului de ghiocel. Gândul acesta îl străpungese ca o lovitură de secură. Oare din nou și-l vor oamenii?

Dar în clipa aceea, cerul care se îngrise începu să-și cernă puful peste lume, parcă un mormânt.

Ei continuă să privească bobocul re-păsător și acum știa că acesta l-a trezit. Ce fraged! în tot acest peisaj încremănit, parcă într-o lume cu suflet de piatră. Știa că în el se ascunde toată viața, el este semnalul trezirii din amorțală și parcă nu-i venea să creadă că e adevărat. Și parcă și fulgii de nea ocoleau acel noduleț de viață, răsărită în mijlocul morții, al amorțirii.

Și cum îl privea și era fericit, uitând de vânt și ger, aproape că nici nu observase pași încetiși apropiindu-se de el. Că erau rar, spargând din loc în loc covorul alb al zăpezii. Erau pașii unui om obosit, care venea de nicăieri. Nu privea nici în dreapta nici în stânga. Poate nu privea nicăieri și poate nici nu voia să vadă.

— E tot el? își spusese și-l străpungese o durere adâncă. El care încă fusese căpsorul alb, dragostea, firicelul.

Ar fi voit acum să ascundă mugurul proaspăt, nepăsător de vânt și zăpadă, să nu-l vadă nimeni. Dece sunt răi oamenii? Dece ne răpesc tot ce-i bucuria noastră?

Nu era nimeni să-i răspundă gemetelor. Și brațele lui încrâncăte erau neputincioase. Orice mișcare îl durau. Și privea sfârșit bobocul!

Va să zică atât timp totuși? Asta-i toată primăvara? Asta-i toată viața? Oamenii care vin și fără să vrea pun capăt bucuriilor!

Dar nu. Omul s'a oprit. Nici n'a văzut bobocul. S'a oprit și a privit coaja copacului, inimile încrustate: „Ca să crească dragostea noastră cât pământ de mare“, îi răsuna cuvintele la ureche.

Întinse mână și degetele-i înghețate atinseră coaja copacului mângâind în neșire învelisul aspru. Privi îndelungat și apoi îmbrățișă amarul copacului, de parcă aștepta de la el o scăpare. Cu buzele căușă urmele amintirii. Își rezimă capul obosit și pălăria-i căzu în omăt. Fulgii se cerneau acum dea, ca o ploaie de cocheti într-un bal al lumii întregi. Din ascunzișul, de după case, fusti de întunecet vălau să iure scriperea covorului alb.

Și privind astfel, uită de mugurel. Era fericit că nu s'a venit să-l fure. Știa că nu va trece mult și se va trezi la o viață nouă. La fel ca și oamenii, totuși ca firele de iarbă, ca florile. Și păsările vor ganguri printre frunze când arșița câmpului le va gonii spre pădure, iar noaptea va hărcopă în frunzele lor pe cei întârziți.

Gândul acesta-l făcu săpănuie nouă și-l învăliși într-o învelis caldă. Închise din nou ochii simțind căldura mulesitoare care se ridica dinapro rădăcinii, când în trezii de o detunătură care străbătu floros toată pădurea.

La picioarele lui, omul se prăbși și o suviță de sânge leștă din gură în flori emătu cu flori roșii de mac. Nu știa ce s'a întâmplat, dar privi îngrozit spre mugureșul lui. Aceasta se stă în puțin și apoi se luă la întrecere cu fulgii de zăpadă, așezându-se peste ochii mari, deschisi al celui ce înflorează cu sângele său, covorul alb al omătului.

— Va să zică atât timp totuși? Asta-i toată primăvara? Asta-i toată viața? își spusese în sine ca un filosof fără suflet. Acum era sigur: Poate așa este în lume! Și-și dădu seama că nu e primăvară. Că mugurul său a fost numai o sânăgire.

Știa doar că oamenii sunt fericiți. îi vedea zâmbind primăvara și vara — cu un aer de tristețe reținută însă toamna. Iar încolo, erau aceiași. Puțin nepăsători, puțin neîncrezători, dar oameni.

Fulgii de nea în dosul lor nesfârșit, îi acoperiră ochii încet, liniștită așezându-se peste florile de mac oare păstrează zăpada moale ca un covor din povești.

AGENTURA HAASZ

Birou pt. mijlocirea imobilelor și comisuni bancare

ARAD, strada Eminescu 20-22

Postată în 1910.

Colinde...

Ne am obișnuit ca din an în an Crăciunul să fie sărbătoarea mult asteptată să fie o festivitate suferitoare să fie în fiecare an, ziua mare a măririi orestinești.

Crăciunul ziua nasterii în Vif lelem a celui care va mântui omenirea, se prăznuiește după tradiție în fiecare an la 25 Decembrie.

„Christos s'a născut” zice țara noastră în ziua când cei trei magi cu darurile împărătești sosesc în orașul unde se afla Domnul și cu „Adevărat s'a născut”, e răspunsul acelor cari îl mărturisesc.

Obiceiurile cari s'au păstrat până în zilele noastre, colinzile vechi ale unei continuități în lumea noastră și a unei vechimi multimilenare, a poporului păstrător de datini.

Nasterea supra naturală a Mântuitorului lumii, a însemnat pentru cei vechi o renaștere sub o altă formă, a vechii religii bazate pe noi concepții de umanitate bazată pe sufletul nouului care revoluționase toată filozofia veche.

Baza pe „Iubiți-vă unii pe alții” filozofia veche primă o nouă însemnătate.

Până atunci lăsa dragostea versată în sus cerea tuturor în viața viitoare.

Poporul Român cu mănumele misterice, explică nasterea Mântuitorului în diferite forme, aplicând obiceiurile vechi păstrate în cultul păgân transformându-le în semn de închinăciune și rugămintă de Crăciun.

Colindele au păstrat în originalitate lor și în nenumăratele variante epice de dinaintea de Christos și chiar timpurile preistorice.

Unul există și astăzi o tradiție foarte răspândită că pământul a încercat a fost plan, fără de Dumnezeu fără munt. Această tradiție are o formă semi religioasă. Ea este cântată în colinde cari descrie ridicarea dealurilor și muntilor Sfântul Ioan sau lui Moș Moș (ambii identici cu Ianus al romanilor.)

„Dumnezeu ca prea înalt
Nu mă mine Ioan m'o lăsat
Mă măsură pământu
Mă măsură cu umbletu
Mă măsură ceru cu atângeru
Mă măsură pământ
Mă măsură mai mult
Mă măsură pământ
Mă măsură imbulzit
Mă măsură deluri, făcu i văi
Mă măsură muntii măsurați
Cu zăpadă înconjurată

Comunicat Gr. Crăciunas
Ciubanca—Transilv.

Diferite tradiții sunt despre leul European. Mai există și azi în vechea noastră poezie populară eroica în genurile vechi populare. Si azi încă există obiceiul de a se celebra înlocuial ca în timpul lui Evandru, eroismul unei june (Hercule) care se luptase cu leul.

Ducimă sus la pârâu
Că s'arată un câne rău
Muscă sfârteacă, omoară
Ori pe cine de sub soare
Nu e câne, ce a aflat
Că un leu bătrân culcă

Mărișescu, Colinde p. 135

Fantezia poporului ne putând explica unele fenomene naturale prin colinde vorbete astfel:

Când pământul s'a făcut
Si cerul s'a ridicat
Doamne mândru l'a îmbrăcat

(bis.)

Toț cu stele mărunțele
Si cu luna printre ele.

I. Fărcas, Sâmbăteni

Despre Maica Domnului astfel se vorbește:

Colo'n umbra pomilor
Vascoile Domnului
Linuri lin și iarăși lin (refr.)
Dar cu ele cine stă
Este Maica Precistă
Lin

Influența creștinismului asupra vechilor poezii, cari desigur erau vechile balade păgâne ce cântau eutot. Tara noastră ca o adevărată arhivă de documente păstrează în tainitele ei comori prețioase

Minunatele melodii de o simplitate ce te rănesc prin firmețea lor, cu micii colindători sunt dorurile concrete a unei vechimi milenare în păstrarea datinilor.

Urările de Crăciun constituie nota fundamentală a creștinismului.

Cincur verde de mătașă
Slobozimă gazdă'n casă
Că d'asară'o tot n'asară
Si mă lăftu nicurile
Pă sub tiche strășinile
Si calu mi o ciumpăvitu

Calu froabă potcovitu
Cu potcovave de colacu
Si cu ciră de cărnatu

Exemple de dat am avea multe. Si astfel de mii de ani se cântă aceste balade vechi în forme de colinde.

Credem că Nasterea Mântuitorului în acest an al păcii, va aduce nasterea nouă a sufletului în credința lui Dumnezeu.

P. C. PANAITESCU

Industria Textilă Arădiană

S. A. Arad

Depozite de desfacere:

București, Arad, Brașov,
Craiova și Timișoara

IOAN MESAROS

ARAD

Bulevardul Regina Maria Nr. 17

Magazin de Sticlărie, Porțelanuri, Articole de Menaj, Lămpi, Policandre și diferite obiecte pentru cadouri

VANZARI ENGROS, ENDETAIL

Concursul literar cu premii al Editurii „Cultura Națională”

Editura „Cultura Națională” în dorința de a promova literatura românească de bună calitate și de a descoperi și lansa — așa cum este tradiția acestei vechi case de editură — talentele autohtone, instituie un mare concurs literar dotat cu premii în valoare de un milion lei pentru două romane și două volume de nuvele. Se vor decerna astfel două premii a câte 200.000 lei pentru două romane și 2 premii de câte 200.000 lei pentru două volume de nuvele. Aceste patru cărți premiate vor fi tipărite imediat. Iar autorii lor vor primi separat de premii, drepturile legale de autor. Comitetul de lectură și decernare a premiilor este compus din d-nii: P. P. Negulescu, Gala-Galațion, Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantin și Ion Biberi. Data depunerii manuscriselor începe la 1 Decembrie și se încheie la 31 Decembrie 1945. Data anunțării rezultatelor este 31 Ianuarie 1946. Condițiile de participare sunt următoarele:

1. E în drept a concura orice autor alege orice subiect. Aceeași persoană poate concura și pentru premiul de roman și pentru premiul de nuvelă, prezentând două manuscrise diferite.
2. Lucrările, nu e nevoie să fie dactilografate la mașină. Să nu fie însă completate, traduse, prelucrate, etc. Se admit nuvele sau fragmente de romane care să mai fi fost publicate în reviste sau foiletoarele ziarelor, dar nu se admit lucrări tipărite în volum.
3. Manuscrisele nepremiate se înaptează.
4. Pot concura și neadebuțanți, dar cu lucrări inedite.
5. Lucrările premiate vor fi tipărite imediat.
6. Manuscrisele se vor primi la editura „Cultura Națională” din strada Doamnei nr. 4, de către d. Alex. Zamfirescu, între orele 1—13, în orice zi de lucru.

Editura „Cultura Națională” e convinsă că acest concurs va fi binevenit pentru elementele merituoase și talentate, deoarece aceste elemente există, ele trebuind însă a fi numite descoperite.

În consecință, editura invită pe autorii care pe toți acei care doresc a participa la acest concurs literar, să își trimită manuscrisele în condițiile arătate mai sus.

1. Manuscrisele se vor preda necăutate, cu un moșo, care va fi repetat într-un plic închis. Plicul va conține numele și adresa autorului. Pot participa concurenți din Capitală și provincie. Tuturor concurenților li se va elibera numere de înregistrare iar concurenții din provincie li se va confirma în scris primirea manuscriselor.

Cel mai vechi atelier special pentru confecționarea plapomelor
Cele mai moderne mașini au fost instalate pentru cusutul plapomelor

LA FIRMA HAUBENWEICH

ARAD, STRADA REGINA MARIA NR. 5. Fondată în anul 1898

Primește lucrări de vopsit, prelucrat sau de refacerea plapomelor

L I T E R A T U R A

Sovietică

„Cimentul”

de Fedor Gladkov

„Cimentul” de Fedor Gladkov este una din operele cele mai remarcabile ale literaturii proletariene, născută din revoluția rusă.

Romanul lui Gladkov este o epopee a revoluției. El este situat în spațiul, undeva pe malul Mării Negre, iar în timp, în anul 1921, anul hotărâtor care înseamnă sfârșitul războiului civil și începutul noii politici economice.

Autorul ne descrie o uzină moartă din timpul războiului civil, o uzină acoperită cu ierburi sălbatice, unde pasc animalele, dar o uzină care va renasce, multumită energiei unor oameni, cari se unesc în muncă și în triumf cu masa muncitorilor proletari. Tema este simplă, dar este dezvoltată cu o mare grije pentru adevăr. Se poate spune că toate epizodele sunt întâmplări și sunt caracteristice.

Fedor Gladkov el însuși a cunoscut mizeria, căl și lupă pentru carte și pentru eliberare prin revoluție. El a fost soldat în rândurile Armatei Rosii.

„Cimentul” a cunoscut în Uniunea Sovietică, precum și în toate țările lumii un succes neobișnuit. O generație întreagă și-a recunoscut aici aspirațiile.

Cetitorii noștri vor găsi mai jos unele părți traduse din capitolele ultim care descrie inaugurarea uzinei, relăcută cu atâtă mare de luptă:

Cap. I. „Vom continua”.

Motoarele Diesel bubuiau deja în dreapta, diramându-se către locașii și corzile vibrante.

„Căștile uzinei se înălțau înalte spre cer, la oțizeci metri, în meste ci îndri enormi și albaștri.

Glebi atingea ușor umărul ingineru lui Kleist și îi râdeau.

— Ce zici, tovarășe tehnician? Problema constată azi, că imbecilul care a zis „Eu sunt forța” nu mai este atât de prost. Ba chiar poate fi numit un imbecil inteligent. Noi comunistii, poartă sumem vizitatori, cu nebulii, dar în creșta nu e rău, tovarășe tehnician.

Noi, de-a și tu mine, vom pune în mișcare toate aceste mașini cu foc și cu fum, pentru a aniversa Revoluția din Decembrie.

Inginerul Kleist, grav, și strâns pu-lbernic mâna tovarășului Glebi:

— Mi rog, tovarășe Ciomașov, să mi poți spune, de care m-am făcut vinovat contra dvoastră și contra celorlalți muncitori. Conștiința, că mai de mult am trimis oameni la tortură și la moarte, nu-mi lasă pace.

Inginerul se uita la el brusc și surprins, dar numai o clipă, apoi îi spunea:

— Tovarășe tehnician, trecutul e trecut. Pe acelea timpuri oamenii se juau de gă. Dar nu uitați ce ați făcut. Dacă nu ați fi salvat viața soției mele, de mult nu ați mai fi în viață nici dumneavoastră. Acum sunteți muncitori ca și noi. Un cap bun și mâini de aur.

Fără dvoastră nu am fi putut refăcea această uzină. Vedeți ce uzină frumoasă am clădit aici, sub direcțiunea dumneavoastră?

— Dragă Ciomașov, așa de toate cunoștințele mele, toată experiența mea, toată viața mea pentru țara noastră. Nu mai am azi altă viață, decât viața pe care o duc în comună cu dvoastră, pentru o civilizație nouă.

Și Glebi a văzut pentru prima dată ochii inginerului Kleist cu lacrimi.

Glebi își strâns răzând mâna:

— El bine, Herman Hermanovici, să fie prieten.

— Da să fim prieten. Ciomașov, da.

Și inginerul a plecat mai departe, spre mașinile sale.

Traducere de Gh. S.

Engleză

Fragment din

Mai presus de orice

de Eric Knight

O vreme atât de minunată și care să fiină așa de mult nu mai apucase nicicând coasta de Sud a Angliei. Soarele de August strălucea intens și nouii nu se arătau decât sus de tot.

Cât timp finu această vreme, avioanele Germane veneau zi și noapte peste Canal. Totuși, în timpul zilei aparatele „Hurricane” și „Spitfire” se înălțau deasupra lor și le laborau, de-a lungul întregii coaste de sus și de-a supra canalului. În săptămâna aceea dela mijlocul lunii August, doborâseră aproape câte 100 pe zi.

Când priveau în sus spre cerul limpede și observau aprigele lupte aeriene care se dădeau deasupra coastei, oamenii căpătau mai multă încredere. Piloții erau considerați un fel de semizi care sburau bucuroși spre Wal-hala ce se înălță dincolo de boțta albastră și se îndemneau veselii prin mic rofoane cu strigăte de războiu, când zăreau în depărtare escadrilele dinamice de 2, 3 și 4 ori mai numeroase ca a ale lor.

Oamenii se simțeau mândri și încredea reveni. Dacă războiul nu însemna decât moarte — isprăvi amuzante

pentru încri acolo sus pe cer — atunci nu este chiar așa de rău. Cerul era înalt și limpede și coasta nu oferise nicicând o priveștițe mai frumoasă decât pe vremea aceasta minunată.

Numerii soldaților mai bătrâni le eră silă de vremea asta frumoasă și se gândeau tot timpul la tavașia care devenea o probabilitate foarte apropiată, dacă înaintul reușea să-și asigure o bază la distanță de 20 milia de Anglia. Început cu încredere, începând că străjucirea soarelui și tănău după deasă ploaie și vreme urâtă. Știau ei din ultimul războiu că defavorabilă era vremea rea pentru ofensivă. În-vățaseră din experiență ce obstacol era pentru oameni, cai și mașini.

Își aminteau de noroii din Flandra și cum trecera unii singur Divizia deslindă posesora înțr-asa lui încât carea cu muniții, tunurile și uz micanoale de armău, se înălțeau aproape la înălțimea. Nu glăseră însă unii în vremea aceea soldații erau păși de sus până jos de noroii se cămăneau cămă și război, adăugând și bleștănd, războiul din țară și din țară curcuz.

Greș lucrul când se înălțau cămă și mașini și mai greu era un auto-cumioanete, dar cel mai sărăcit lucrul era cu cămă, însă greu chiar decât cu oamenii.

Căci erau obișnuiți să vezi în toate părțile leșuri de soldați în uniforme cenușii sau kakkii sau ei treci prin fața lor, fără ca mormintele să-și facă vreo impresie și fără ca să-și preocupi cine or fi fost. Poate amândoi le căutai prin buzunare, căci unsoarii mai găsea ceva la ei — un obiect necare, ce formu le mai putea folosi, însă mai priindea bine celor săcii în viață.

Asta era tot ce simțeau în fața oamenilor morți; dar până o mare ne-deoptate să lasi cămă și moare și răpătat cu mai mult; îndărăjire cu să-și scopi. Animalele se înfundau și dădeau din picioare, iar noroii și frighitea. Ajunși soldații le puneau scânduri sub burți și le îmboldoau încurajându-le cu strigăte puternice. Biștele animale săreau și se ridicau în picioare cu eforturi groaznice. Băi apoi deodată venea clipa când începeau de a mai lupta, atunci se glă că nu mai ajuta nici strigătele. Nici băciul, nimic. Lupta era pierdută. Animalele rămăneau culcate cu burta adânc sculundată în noroii. Ochii lor căpătau deodată o expresie de blândete resemnată — terminaseră cu războiul și făcuseră pace cu întreaga omenire.

Când lucrurile ajungeau aici, totuși era fără rost. Oamenii care mănăseră război, și îngrijiseră și le instruiseră întoldeana cu grijă hamurile înainte de paradă, mai alergau pe la camere și cereau kopeți pentru a încerca să-și desgroape de noroi, dar stău dinainte că nu ajuta la nimic și până

(Continuare în pag. 2-a)

Americană

Ithaka, Ithaka mea!

Fragment din romanul „Camelia umană

de William Saroyan

În după amiaza aceea, un tren personal venind de la San-Francisco se opri la Ithaka, unde coborâră nouă oameni, din care doi erau soldați tineri. Înainte ca trenul să se pună în mișcare, coborâ și cei de al treilea soldat, olog de piciorul stâng, care se îndepărta cu pași înceți.

Primul soldat privi spre camaradul său și-i spuse: Așa dar, asta-i Ithaka, frate. Asta-i patria.

„Tineri, lasă-mă să oprivesc, răspunse al doilea soldat. Lasă-mă să oprivesc numai”. Incepu să-și manifeste satisfacția prin mormăituri: „Mmmmm — orășelul meu, Ithaka mea! Nu știu cum concepți tu totul, dar eu te concep astfel”. Soldatul ingenuchie și sărută pavajul peronului. „Un sărut orașului meu” spuse, și apoi sărută din nou pavajul și spuse din nou: Și încă un sărut!

— Vino, Henry, spuse primul soldat. Scoală-te. Oamenii privesc la noi. Vrei să ne creadă nebuni?

„Nu, răspunse Henry, dar nu mai pot face nimic. Tineri, privește, Ithaka mea!”

— Vino, Danny, să mergem! când te vor vedea? întrebă Danny. El bine, așteaptă, până ce mă vor vedea al mei! Vor rămâne lablou și le vor ieși ochii din cap!”

Cei doi băcândrii ieșiră în stradă, unde Mr. Ara avea magazinul ei de colportaj. Deodată începură să alerge:

unul spre ușa primei case, al doilea spre cea de a doua. Alf Rife apăru alergând de după colț, rămânând urmă în fața celor două case. Ușile ambelor case se deschisă deodată. Femeile, care deschisera ușile îmbrășară pe băcândrii, tineri și fetele care îmbrășară și sărutară pe soldați. Totuși ceva părea că nu e la locul său. Alf Rife descoperi erogarea și în cepa să strige cu toată puterea:

— Nu este el! Nu este el! Este Danny Booth, al vecinului! El nu a venit! Locuște alături! A nimerit la ușa greșită! Credeam că este al nostru, ei însă este al lui Mrs. Booth. Acela, pe care îl sărută Mrs. Booth, este al nostru! Nu este el Mama! Nu este el!

— Oh hallo, Danny, strigă Mrs. Rife lui Danny Booth! Credeam că tu ești Henry!

— Nu este nimic, Mrs. Rife, răspunse Danny. Trec eu și alături și o sărut și pe mama, Vio și dumneata cu mine!

La ușa vecină, Henry Rife strigă: — Hallo, Mrs. Booth! Veniți cu toții la noi! Mă bucur că vă revăd Mrs. Booth.

— Îi sărută din nou: — Danny este la ușa mea și o sărut pe mama! spuse ea.

trad. I. v.

OMUL NOU

„Trebuie să schimbăm omul, trebuie să schimbăm sufletul” — a declarat la un congres recent, președintele PSD, C. Titel-Petrescu.

Într-adevăr, prima problemă pe care și-o pune socialismul, după reglementarea factorului economic, este problema formării omului. E o problemă grea, de educație. Orice formulă socială s'ar adopta, dacă nu se dă atenția cuvenită sufletului, nu se va ajunge la îmbunătățirea condițiilor de viață. Ceea ce trebuie să i se împregneze sufletului este corectitudinea în toată acceptațiunea cuvântului. Să fii corect în toate: corect cu tine însuși, corect cu societatea. Fiecare în sfera lui de activitate să practice această virtute a corectitudinii. A face numai bine și a respecta totdeauna numai devăru, sunt lucruri mari și arhicunoscute fiecăruia. Fiecare știe că ar trebui să practice aceste virtuți. Cu atât mai mult că acestea s'au spus tot mereu, din antichitate și până azi. Dialogurile filosofului Platon sunt concludente. Aici întâlnim pe Socrate care învăța: „Este mai bine să înduri, decât să săvârșești o nedreptate” (Platon: Gorgias); „Practică virtutea, chiar suferind palme” (Platon: Kalikles); „La un rău sau la o nedreptate nu trebuie să răspunzi tot cu rău sau cu nedreptate” (Platon: Criton); Kant învăța: „Fă binele pentru el însuși, fă binele din sentimentul datoriei de a face bine”.

Pentru ca să ajungă fiecare la această concluzie că nu poate trăi altfel decât făcând numai bine, trebuie să creem deprinderi în acest sens în eretului. Deprinderile se creează prin educație. Principali factori educativi sunt: familia, școala și religia. Acești trei factori trebuie să-și coordoneze armonice activitatea educativă. Școala este chemată în primul rând să desăvârșească această operă educativă prin crearea bunelor deprinderi și a caracterului moral. Membrii corpului didactic — de la conducătoarea de grădiniță și până la profesorul universitar, — sunt adânc pătrunși de acest imperativ categoric al vremurilor noi. Tot educației îi revine rolul de a studia individualitatea fiecărui om din societate prin metode științifice. Aceasta, în vederea orientării profesionale pentru a aseza pe fiecare acolo unde îi e locul, potrivit dictonului: „OMUL POTRIVIT LA LOCUL POTRIVIT”.

Numai astfel fiecare membru al unei colectivități va produce prin minimum de efort maximum de profit. Problema inadaptatilor sociali (infracții de toate categoriile) s'ar putea rezolva în mare parte printr-o diagnoză precoce a acestora în eretii psihologică. Domnul prof. univ. Fl. Ștefănescu-Goangă și Alex. Roșca într'un studiu foarte util: „Adaptarea socială” arată prin diagrame cum proporția dintre numărul neștărilor de carte și acol al infractorilor desorește într'un raport direct. De aici concluzia de a se extinde educația pe o scară cât de înaltă la toți membrii societății.

Pedica cea mai serioasă în calea acestei opere este factorul economic. Nu este cunoscută situația tragică dela sate: mulți copii nu pot să frecventeze școala din lipsă de îmbrăcăminte și încălțăminte. Mulți copii talentați nu pot să urmeze o școală de grad secundar sau superior tot din cauza lipsurilor materiale. Această interdependență între educație și economie nu a fost desul de evidentiată în trecut. Iată cum aceste 3 variabile: VIRTUTE, EDUCAȚIE și ECONOMIC sunt în funcție una de alta. Numai o organizare a lor va putea creea premisele uriașei opere ce-l revine societății de mâine: CREIAREA OMULUI NOU.

De aici decurge necesitatea unei imperioase raționalizări a factorului economic: o organizare a producției prin planificare etc.

Ori, tocmai acestea sunt dezideratele socialismului științific.

CODAU ALEXANDRU

Industria

Agricolă

Arădană

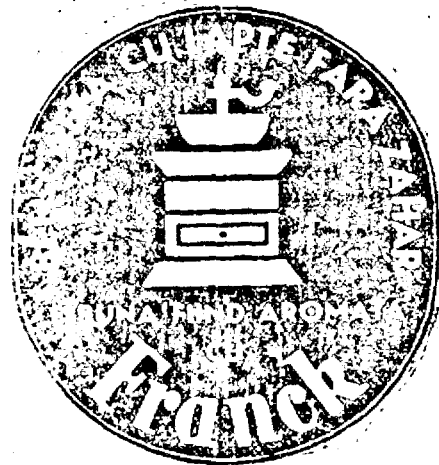
S. A. Arad

Totul...

depinde de tratament și e deci important: ca înainte de întrebunișare să păstrăm ermetice închisibilele nerăsnite de cafea veritabilă; tot astfel și pachetele perfect ambalate de cafea de malț Kreipp; cana să fie bine infierbântată sau perfect uscată; apa să fie proaspătă, nestătută și mai cu seamă ingredientul să fie cel nimerit... Franck.

Fericiți toți acei, cărora cerul le-a hărăzit talentul gustării din plin, adică acea stimă necondiționată pentru toate darurile naturii, talent complexat cu liniștea sufletească de a întâmpina cu voie bună, departe de orice lăcomie și sbucium înfrigorat, chiar și un lucru mic și modest, considerându-l o danie prețioasă.

Agentura

Comercială generală

Proprietar: ARDELEAN MATEIU
Arad, Str. Tribunalului Dobro 3.
Telefon 11-65.

I. TULBURE

Arad, Bdul Reg. Ferdinand 43
Mare asortiment de sticlărie.
prețuri moderate, serviciu
conștiincios

TEXTIL A. B. C.

Magazin de Modă
Arad, Bdul Regelui Ferdinand
(viza vis cu biserica roșie)

„OGLINDA”

atelier pt. prelucrarea sticlei
Arad, Str. Episcopiei 48.
Telefon: 14-17. :-:

Fabrica de
Impletituri și
Tricotaje S.A. Arad

H U M O R

Amabilități

A DEVENI prietenul unei femei pe care ai iubit-o este un fel cinstit de a ouita.

AMORUL care face loc prieteniei nu mai este amor.

FEMEIA care si face un merit din frumusețea ei, anuntă ea însăși că n'are altele mai de seamă.

NUMAI meritul celor cari laudă dă valoare laudei.

FEMEIA egoistă este un monstru: natura n'a făcut-o decât pentru a se dăruia.

FEMEILE trebuie să fie instruite, dar nu savante.

O FEMEIE îndrăgosită face din lenevie, nu din rațiune.

VICIILE bărbaților dau țării femeilor tiranice.

A FI inbită este primul dintre bunuri: a iubi, este cel mai mare.

DE câte ori o femeie moare înainte de a muri.

NU există cuvinte pentru a exprima forța unei pasiuni care se hrănește din remuscări și lacrimi.

ELECTROTEHNICA ROMANA
A R A D
 Bdul Regele Ferdinand Nr. 5
 Telefon 13 - 15

se ocupă din nou de
REPARAȚIUNI
 de radio, de aparate casnice și medicale, bobinări
 de motoare și altele :-:

Mai presus de orice
 (Urmare din pag. 7-a).

La urmă, lua unul un pistol și împușca animalul. De multe ori se întâmpla ca unul din oameni să ceară ajutor pentru cașul său până când numai capul și gâtul acestuia mai ieșeau afară din noroi și atunci, încă mai ținea capătul pentru a-l scoate de înec. Dar rezultatul final era totdeauna același. Trebuia să vină cineva și să-l împușce.

În privința asta, caif o sfâșiau mai bine decât oamenii care se înmoleau mult mai bine decât soldații care erau deborșiți în atacuri ca acelea de la Pașchandașe. Căci cine era asvârțit jos de pe cel, acolo rămânea pradă. Iară scăpare a nămolului hrăpăreț, însă de ce la Pașchandașe nu fost atât de puțin rănit. Niciunul nu a mai ieșit viu de acolo.

Primele valuri de trupe duceau cu ele scânduri pe care le așezau peste noroi spre a putea trece și când vreunul din soldați era lovit și cădea pe scânduri, se scufunda în noroi și nu ajungea niciodată la postul de prim-ajutor.

ISAIA IOAN
 Păvăline de aromate și delicatose
 ARAD, strada Ioan Metianu nr. 2
 Telefon 20-98.

COADA

de Janel Jăranu

Pără îndojală că una din vorbele cele mai întrebuintate azi în limbajul nostru de toate zilele, este „coada”. De aceea, socot că este necesar să ne ocupăm puțin de acest termen.

Ce este „coada”? „Coada” este prelungirea din partea dinapoi a corpului animalelor, prelungire ce ține de sira spinării și cu care aceasta se termină.

Nemții au oroare de acest cuvânt de când și a băgat dracul coada în treburile lor și lera trimis pe Hitler plocon. Azi însă nemții trază pe dracu de coadă și și blestemă zilele.

În materie de hitlerism am avut însă și noi o coadă de țopor, pe autormaresăul Antonescu, că ruia însă evenimentele i au cam dat peste coadă, el meditează acum, împreună cu cica lui la tot răul pe care l'a făcut țării și încearcă să dovedească că d'ăia n'are ursul coadă.

Ori ce-ar spune dumenalui azi, n'ar putea fi decât o minciună cu coadă și e cu atât mai dureros, cu cât se pretinde că i român get beșt cogada vacii.

De altfel după ce a dat din coadă de câteva ori în fata lui Hitler, a trebuit să plece cu coada între picioare în fata victorioasei lor trupe ale armatei roșii. Vorba aia: așa pătește cine-si bagă coada unde nu trebuie.

Dar, la urma urmii, ce?... nu mai un câine e scurt de coadă?

Noroc că s'a oprit fabricarea covrigilor, așa că nu mai putem spune că alegem câinii cu covrigi în coadă.

Noi, bucureștenii, cunoaștem în să multe alte cozi, cum ar fi:

- Cometele, sau stelele cu coadă;
- fracul, sau hăică cu coadă;
- chinezi, sau oameni cu coadă; și așa mai departe.

Dacă ești cu nebasta pe stradă, și trece o conită neștimă, ele gantă și cu o coadă de vulpe pe spate, le triti la ea desigur, cu coada ochiului; dar asta nu te împiedecă să sârj ca ars, dacă te calcă cineva pe coadă, și ai fi gata să întorci omătura și să-l pocnești cu coada.

Dacă ești fare în botanică mai știu de „coada bouului”, „coada călului”, „coada cocosului”, „coada iepurii”, „coada vacii” și alte câtevazeci de cozi.

Dar azi ne preocupă pe toți o singură „coadă”: coada la țigări.

Penitrică de coadă la pâine am scăpat grăbe grăului trimis de P.R.S.S.

Evident, aș fi fericit să văd totuși făcând coadă la cassa teatrului unde joc eu.

Veți spune, poate, că studiul meu e cam tras de coadă?

Se poate! Nu prea știu carte multă, deoarece la școală am fost vesnic... coada clasei.

Fel - de - fel

- Am fost ieri a zece croitorii fără să găsească ce căutam.
- Si ce căutai?
- Credit.

Gravă imprudență, micul Nicusor a fost lăsat împreună cu un musafir în salon. Câteva momente, micutul tace, apoi deodată zice:

- Ascultă, domnule, tu te duci dimineața, să târguiești din piață pentru casă?

Domnul surâde:

- Nu puține.
- Dar farfurile tu le spii?
- Nu.
- Tu mătură prin casă, cureți ghetetele de noroi?
- Nu, dar de ce mă întrebi?
- Astea s'ocupatie de femeie, micutule, nu de bărbat.
- Adevărat?

Domnul surâde din nou:

- Poți să mă crezi!

Fruntea lui Nicusor se cutenază, cugeită puțin, apoi deodată:

- Atunci tălicul meu este un minciinos!
- De ce puține, ceu zis tatăl tău?

- A spus că i face milă când te vedel
- Bombonei a fost oprit de părintii să mai vorbească la masă cu gura plină. De aceea el, de câte ori e întrebat ceva în timpul mesei, arată spre gură și mor mâle:
- Ocupați!

Culmea...

Spiritistului: Să vorbească cu un spirit... nesărat.

Telucianului: Să recomande apa râului de... stat.

Biciclistului: După un drum lung să i se spargă camera de... hotel.

Criticului: Să critice pe două coloare o carte... de vizită.

Boianginului: Să vopsească în galben 3 m. de pânză de... păianjen.

Sugrumătorului: Cu o furie ne bună, să înfigă turbat mâinile în gâtul... unei sticle.

Biletului: Să cauti pe un preț de 3005 lei, la o agentie teatrală, să lei un bilet... de liberă petrecere în Capitală.

Copilor din flori: Să fie întrebuințati în industria parfumurilor.

Asediului: Să asediezi cu trupe armate turnul... dela sah.

Călcătorului: Să calci pe urmele... tat.

Culmea culmilor: Să înflorească un boboc de găscă.

Cugetări de actualitate

- Bursa e neagră chiar ziua și numai atunci când e clandestină.
- Pentru ce oare tâmplarii nu lucrează scări pentru înnozite și lasă această grijă Ministerului de Finanțe?
- O mână spală pe alta, și a mândouă sunt curate dacă le-ai frecat bine cu perie și săpun.
- Cine dă o mână de ajutor unui om, ce face cu cealaltă? O tine în buzunar?
- Omul când se însoară la o soție ca s'o tie... dar se întâmplă foarte des și contrariul.
- Odinioară existau sardele de cutie, azi nu mai există de cât sardele de tramvai.
- Omul care trăește pe picior larg, ce fel de ghete poartă?
- Cine fură mâine un bou e mai norocos de cât cine fură azi un ou, fiindcă pe bou se mai mulțumesc bani.
- Ceii ce sunt în lupta de miere fac economie de zahăr.
- Pentru ce diabeticii nu comercializează zahărul din organism, la fel și ceii ce au diatră la rinichi?

FLORA Fabrică de rom și licheoruri
 - Societate Anonimă -

Intreprindere fondată în anul 1895

Fabrica de licheoruri
 Fabrica de ghiață
 Depozit de bere
 Depozit de băuturi naturale

Telefon: 11-41, 11-42. Telefon: 11-41, 11-42

Armatura S. A. R.
Fabrică metalurgică
ARAD, Piața Ațenei nr. 1.
Telefon 20-33.

Tricotage

LUSZTIG et BERGER, Sinc.
ARAD

Bulevardul Regina Maria 24.

„VERNIER“

FABRICA DE SAPUN
articole cosmetice și fabrică de
lumânări

ARAD, Strada Brumărel 9-a
Tel.: 10-87, 24-44, 25-90.

„MURES“

Pivnitele de VINURI și
BEUTURI SPIRTOASE
Proprietar: ȘTEFAN PETROVAN
Depozite:

B-dul Regele Ferdinand nr. 9.
Tel. 11-18. — Repr. generală:
Fabr. de bere Dreher Oradea,
Arad, Melianu 15. Tel. 21-92

Vânzarea, cumpărarea și
repararea

mașinilor de scris

la *Szegfü*

Arad, Brătianu 7. — Tel. 11-44

ROBOR

Fabrică de piele

Proprietar: RIESZ HUGO

Pâncota

Suciu Aurel

Fabrică de rom, licheur și
cogniac

Depozit de beuturi spirtoase.
ARAD, str. Eminescu nr. 24-26
Telefon 19-23

Biroul „RAPID“ Agentura

Proprietar: Bonyháti Desideriu
mijloace casele, intravilane
vii.

Arad, Eminescu 3. Tel. 18-28

Industria Forestiera Bihoreana S.A.

Fabr. de cherestea și parchete

ARAD — BOCSIG

Fabrica de Otet RECTUM S. A. R.

ARAD

Strada Dorobanților nr. 14.
Telefon 20-71.

Fratii Faur

confecțiuni de dame

Centrala: ARAD
Sucurs. TIMIȘOARA.

Ioan D. Seracu

Comert și import de articole
tehnice, fierărie, metale, mașini
Arad, strada Alexandri nr. 6-a

MIRITA

MAGDALENA PASTERNAK
Arad, b-dul Regina Maria nr. 8
Magazin de lucru de mână

FABRICA DE LICHEUR

ARAD

Strada Micea Stănescu 1-3
Telefon 15-06.

PIETATEA

Întreprindere funebra
EMINESCU 30.

Uzinele Technice

S. A. R.

Fabrică de becuri electrice
Vic. Babeș nr. 21. Tel. 24-36

Constructia

Intreprindere de constructii

Arad, strada Iosif Vulcan nr. 6

PURZA GHEORGHE

Restaurant

ARAD, strada Brătianu nr. 2-4.

BIROUL COMERCIAL

„GALVANI“

IOSIF MARCUTIU et Comp.
S. I. N. C.

Str. Horia 4. Tel. 14-18

Universal Transport

ALEXANDRU GLODEANU

B-dul Elisabeta 6. Tel. 24-41.

urează clienților săi

SĂRBĂTORI FERICITE

BANCA

ARDIENNA S. A.

Sucursala Arad

Simion Birafeld

COMERT cu MARUNTIȘURI

ARAD

Piața Avram Iancu nr. 14.

FOTO STERN

ARAD, strada Brătianu nr. 13
Telefon 10-57

Execută:
tot felul de fotografii artistice.

KNAPP ALEXANDRU

curățătorie chimică și vopsitorie,
Atelier: str. Episcopul Radu 10
Prăvălia: strada Brătianu 2-4.

Stojkovits Iosif

Atelier de fotografiat

ARAD

B-dul Regina Maria nr. 10.
Fotocopiile se execută în 2 ore.

Vágási Iosif

bijutier și argintar

Arad, str. Vicentiu Babeș 2-4
(colț cu str. Mărășeșu)

Execută:

Cele mai noi obiecte de argint.
Urează: Sărbători ferice și
La mulți ani, onoratei clientele

Fogarassy Stefan

FABRICA DE MOBILE
ARAD

Strada Gh. Ionescu nr. 17
Telefon 25-72.

FABRICA DE STAMPE

„STAMPA“

ARAD, Strada Eminescu 12

Ilie Motiu

POSTAVARIE, TEXTELE

: Magazin de încredere

Arad, Piața Avram Iancu 19
Telefon 22-48

Depozit de sticlă, porțelanuri
lămpi

MÜLLER, ARAD

Bd. Reg. Ferdinand 47. Tel. 23-53

„M I N E R V A“

Fibrăre și papetărie

M. ALMAȘAN și R. NEAGU
A R A D

JUGA IOAN, blănar

Arad, strada Ioan Mețianu nr. 11

BODEGA cu beuturi spirtoase

Proprietar CIALMA PAVEL

Arad, strada Moise Nicoară nr. 2
:: Mâncări reci și calde

Librăria și Papetăria

„G L O R I A“

H. VLAD et Comp. S. I. N. C.

CONRAD LAUB, Pălărier

Arad, B-dul Reg. Ferdinand 63-65

Ceasornicaria SACHS FRANCISCO

ARAD, strada I. Mețianu nr. 1

BONBONERIA „C O R S O“

B-dul Regina Maria nr. 18

ARAD

LÖWY IOSIF, orologier, bijutier

ARAD

Strada Mărășești nr. 2.

La GEAMGHI MOTI

geamuri, încadrare de tablouri
sticlărie, olărie, articole de menaj
și biserică.

HASU TEODOR, invalid de război
ARAD

Strada I. Mețianu nr. 14

ALEXANDRU MIHAILOVICI

Lăptărie

Arad, Piața Avram Iancu nr. 17

„F A C L A“, LAUREAN POPA

magazin universal.

Agentură și comision

ARAD, Piața Avram Iancu nr. 16

Descătușarea individului

(Urmare din pag. 1-a)

Numai acei cari ar dori să con-

tinuie sistemul dovedit învechit al exploatării caștaliste, au interesul să pună altfel problema descătușării individului. Da, într-adevăr azi individul se mișcă greoi, datorită greleor lanțuri cu care este împiedecat în liberă sa mișcare. Celebrul teoretician al luptei de clasă, Karl Marx, nu fără dreptate era în nota timpului când afirma răspicat că „voi nu aveți ce pierde decât lanțurile cu care sunteți legați.”

O mână de indivizi tinând strând biciul, împinge înainte pe drumul exploatării omului de către om, o masă întreagă de flămânzi, goi și desculți. Și totuși lumea este orestină!

Se acuză socialismul că ar întrona o dictatură a proletariatului. Dar se uită că într'un regim socialist, proletariatul nu mai există, căci nu se mai poate vorbi de exploatați și exploatați. Tiranie socialistă? Dar oare ce înseamnă perioada gulerelor și ce înseamnă încă o transformare a omului într-o uneltă, pentru atingerea unui scop nu deloc spiritual?

Mulți stau încă la îndoaială, pertrucă nu le vine să creadă într'o lume a dreptății sociale. Ea va fi însă primă de tot cu excepția unei mici minorități a privilegiatilor, care înzadar ar dori reîntorcerea vremurilor apuse. Victoria socialismului, va însemna peste tot victoria libertăților proletare, afirmării omului ca, persoană și mai presus de toate descătușarea individului.

N. Precuș-Valahu

Serbarea Pomului de Crăciun la Chestură

Ieri înainte de masă a avut loc serbarea pomului de Crăciun la Chestura Poliției Arad, la care a luat parte Dl. Prefect, Dl. Chester Sănculescu și întreg personalul polițienesc cu familiile lor.

P. C. Sa Părintele Protopop Turicu a slujit pomul de Crăciun.

Dl. Prefect, deși bolnav, a răspuns la invitația făcută de către întreg personalul Chesturei Arad și venind în mijlocul lor, prin cuvinte frumoase și alese a arătat însemnătatea acestor sărbători.

Informațiuni

FEKETE ARON pensionar CFR a decedat la 1 Decembrie 1945 în Turdeni.

La Licenț Comercial de Băieți din Arad este vacantă catedra de matematică.

Ministerul Justiției a aprobat dl. Cohn Zoltar, directorul fabricii „Vernier”, schimbarea numelui patronimic de Cohn în Corda, spre a semeni Corda Zoltan.

A apărut Buletinul economic „Consum Buletin” care are sub conducerea colegului nostru Laszlo Aronold cuprinzând un bogat material, precum și declarațiile dl. Gh. Voștinar, prefectul județului, despre zăcămintele de raz metan din județ, articole de Ion Pălincas primar al municipiului și alții.

COFETARIA „BOIAN” Arad, strada Gen. Berthelot nr. 4.

POSTAVARIA „ARDELEANA” I. BOCEANU et Comp. S.L.C. Arad, str. General Berthelot nr. 8. SARBATORI FERICITE!

HORTENSIA SUCIU Magazin de manufactură, modă și mărunțisuri ARAD 2 Strada General Berthelot nr. 2

SCRIDON SILVIU și GREBLA IULIU

Bodegă și Berăria „TAVERNA” ARAD Piața Avram Iancu 18. Tel. 22-12

TIBERIU FODOREANU coloniale, delicatose, băuturi, bufet Arad, B-dul Regelui Ferdinand 3. (vis-à-vis cu Primăria) Tel. 11-54

teri, a mai arătat apoi că pomul de Crăciun simbolizează pacea care însăși și după timp de 5 ani a venit redând tuturor înțelegerea și libertatea.

A urmat apoi distribuția darurilor pentru fiecare funcționar în parte, după care copiii personalului polițienesc aflat prezent au cules pomul în prezența Domnului Prefect și a Domnului Chester care au luat parte cu mare plăcere la această frumoasă scenă. În tot acest timp coralul Gardienilor Publicei condus de către Dl. Șef de Secție Pucici a executat frumoase colinde.

Serbarea a luat sfârșit într-o atmosferă de adâncă înfrățire în prealuna serbărilor. E. A.

PIELARIA

Monopol

ARAD

Piața A. Iancu

Liber e scrisul și cuvântul
Cărți găsim pentru toți deară
Pentru copii, adulți și bătrâni
la

„LIBRO”

găsiți CADOURI de Crăciun!

Mica publicitate

MICA PUBLICITATE se primește zilnic la Administrația județului, la PIERDUT Buletinul Populației, carnei CFR, Păcurar Crăciun. Le declar noie CUMPAR și VAND aparate radio fotografice mașini de scris și cusut, Comisionul Electrotehnic Eminescu 8.

FRIMESC pian spre reparare și acord dare Adresa la librăria Unirea, 656

CANARI distinși cu medalia de aur, de vânzare, Bujaș Miroșca Vodă 32 Zolensk.

CAROL MARKOVITS, Vopsitor și curățitor de baine chimic, Arad Str. Duca Nr. 7.

O CLODIRE de moară țărănească în loc bun de vânzare. Una piatră franceză 110 cm. două mori cu ciocane un motor 16 H. P. transmisie și curele. Adresa Debeleac Ilie Mășca 4 jud. Arad.

Creditul pentru Intreprinderi Electrice

Uzina Electrică Arad

Execută lucrări de electricitate.

Producerea și distribuția

energiei electrice

BENE ET COMP ARAD

Expoziția: Bulevardul Reg. Maria 22
Fabrica: Grigorie Comșa 15
Telefon: 11-26
Telefon: 20-42
MOBILE DE ARTĂ, TAPIȚERIE
aranjamente de interior.

Este pur și simplu clar, că cel mai bun BLANAR este firma

„STAR”

Propr. E. MAIROVITZ
ARAD, Str. EMINESCU 14
Telefon: 16-11

„Electron”

Ing. I. Mureșan și I. Kalmár SINC

Intreprindere de electrotehnică și Radio. Atelier
Technic — Policandre —
Biciclete.

ARAD, Str. BRATIANU 1.

Librăria și Tipografia

CONCORDIA

Gh. Munteanu

ARAD, Eminescu 4. Telefon 14-66. Cont Ccc. Nr. 89488

Conferința Prefectilor

**Frontul Unic Muncitoresc, singura che-
zășie a eliberării muncitorimii**

Problemele economice, politice și financiare au fost larg dezbătute la București

— De vorbă cu tov. Gh. Văștinar, Prefectul județului Arad —

Conferința administrativă a prefectilor din țară, recent încheiată a avut printre principalele misiuni și aceia de a cunoaște în primul rând situația reală din țară, pe baza de rapoarte verbale, și în al doilea rând de a stabili în comun felul cum se poate face față problemelor cele mai stringente în afara cărora se află țara.

Principalele probleme discutate au fost următoarele:

- colaborarea dintre partidele care formează actualul guvern de largă concentrare democratică
- problema aprovizionării
- reforma agrară
- problemele financiare.

Punctul principal asupra căruia s'a insistat a fost acela al colaborării dintre partide și în această privință a fost semnificativă declarația dlui Gh. Tătărescu, viședepredinte al consiliului de miniștri care a spus că în sânul guvernului există o deplină solidaritate și colaborare astfel că unitatea de acțiune aduce mereu aporuri noi în rezolvarea problemelor care se pun.

FRONTUL UNIC MUNCITORES

Cu privire la problema colaborării celor două partide muncitorești social democrat și comunist în cadrul Frontului Unic muncitoresc, toți oratorii au gră-

țat și au fost de acord că acest Front trebuie întărit și nu se admite ca din chestiuni personale să se periclitaze unitatea muncitoarească. Dealtfel, după cum a reieșit din declarațiilor prefectilor, ni căeri nu s'a înregistrat vreo nemulțumire în cadrul acestei colaborări care singura reprezintă chezașie pentru descătușarea deplină a muncitorimii de sub fortele exploatații.

PROBLEMA REFORMEI AGRARE

În privința reformei agrare s'a spus că guvernul studiază chestiunea germanilor care au făcut parte din grupul etnic și că o hotărâre definitivă nu s'a luat încă. Reforma agrară trebuie desăvârșită până în primăvară pentru ca fiecare să știe ceea ce-i aparține. Se vor revizui în acest sens toate îndreptățile eventuale care au fost făcute.

Cu prilejul conferinței s'a arătat că România are cel mai mare număr de funcționari față de populație. Astfel avem astăzi 750.000 funcționari, din care foarte mulți sunt simpli paraziti. Se va face o curățenie severă în vederea împlinirii câștigului aparatului administrativ și în special se va proceda la o severă epurare de toate elementele reacționare, antonesciene, și legionare, care — după cum se știe — sabo-

tează toate măsurile salutare ale guvernului.

În aparatul administrativ al Min. de Interne, epurarea trebuie să fie terminată până la 15 Ianuarie 1946 iar consiliile politice vor avea dreptul să facă recomandări pentru epurare și celorlalte departamente, astfel încât și această operațiune să fie încheiată la 1 Februarie 1946.

Colaborarea în cadrul platformei FND trebuie încheiată, fără ca prin aceasta Partidele politice care au aderat la această platformă să renunțe la individualitatea lor, fără ca să renunțe nimeni la captarea de aderenți și propagandă în vederea programului propriu.

Bodegă și Restaurant La „VIATA DULCE“
PROPR. S. IANCOVICI
Arad, Str. Brătianu Nr. 10

„B E L L A“
KRAUSZ HERMANN
comert cu hirturi vechi
Arad, strada Cicio Pop, nr. 14.
20% reducere cu ocazia târgului de Crăciun, la
COMISIONUL „BELLA“
Palatul Ortutav.

Cel mai frumos cadou de Crăciun este
O FOTOGRAFIE
de la FOTO-SPORT, Eminescu nr. 2. Telefon 24-61.
Fotografiază la poartă de Crăciun Executăm și la locuința dvs.

„MARIAGE“
Agenție de casatori, birou de detectiv particular și agenție de bijuterii.
ARAD
Str. Iosif Vulcan 4 Telefon 27-77.

MIGNON
Berg Rudolf
specialități de zaharicale
ARAD, STR. EMINESCU 1

Cosmetica Braun
Arad, str. Hora nr. 5 (Parter).
Îngrijirea cea mai modernă a tenului.

Serbarea Pomului de Crăciun la Spitalul Militar

Ieri înainte de masă la orele 11 a avut loc serbarea Pomului de Crăciun la Spitalul Militar de răniți din Arad.

Un program frumos a redat tradiția sărbătorilor de Crăciun cu un cor bine instruit și cu colinde frumoase. Dl. Lt. Colonel Dr. Tătaru a arătat grațios prin care a trecut spitalul și a mulțumit Crucii Roșii pentru sprijinul dat. A urmat cântecul Sărbătorii Fericite și un An nou plin de prosperitate.

În roșul lui Moș Crăciun care a împărțit daruri a apărut soldatul T. R. rănit Ghergan Ioan care a reușit într-un devăr să fie un bun Moș Crăciun.

La sfârșitul programului, în numele Dlui General a vorbit Dl. Colonel Sorescu comandantul Reg. I Roșiori care a felicitat pe Dl. Lt.-Col. Dr. Tătaru și întreg corpul medical pentru frumoasele rezultate și bunul mers al spitalului urând și Dna Sărbătorii fericite răniților și un An nou Fericit.

BARTOK EUGEN
AROMATE COLONIALE VOPSELE CHIMICALE IN ENGROS
TELEFON 11-61.
Arad Piața Plevnei Nr. 4

CINEMA SAVOY Telefon 28-22.
Repr. la 3, 5, Dura și sârb. 11, 3, 5, 7

Programul artistic de Crăciun
Nebunul Străzii
cu celebrul CHARLES LAUTON și Viviane Leighon.

Cinema „URANIA“ Arad
Telefon 12-32

De CRACIUN film premieră cu idolul tinereții TON-MIX în emoționantul film de aventuri

Aventurierii din Texas
„CORSO“ Tel. 23-04, Repr. orele 3, 5 și 7

Program de Crăciun:
Un nou film american
Comedia Umană
cu MICKEY ROONEY
Marți și Miercuri 11 30 MATINEU

Cinema „Aro“ Tel. 24-45
Repr. la 3, 5

Mare program de Crăciun!
HUMPREY BOGART în
SPIONAJ IN PACIFIC

Vreți să vă distrați? VENIȚI a 2-a zi de CRACIUN la
Matineul Dansant

al SINDICATULUI FUNCTIONARILOR PARTICULARI din
26 DECEMBRIE a. c. de la 3 1/2 — 8 seara. :: Jazz și Bufet.

Cinema Forum Tel. 20-10 Repr. la orele 3, 5
Cinema Royal Tel. 19-33 Repr. la orele 3, 5

Reprezentări la 1, 3, 5 și 7. Repr. la 3, 5, 7 și la 11 matineu.
Un program excepțional pentru sărbătorile Crăciunului!

Femeia îndărătnică
cu ECATERINA KARADY și PAUL JAVOR

FABRICA DE CIORAPI
SIMION ALBU
Ciorapi de mătase de dame din fir de mătase vegetală
Arad Str. Ecoului 1-a Tel. 10-04.

În 26 DECEMBRIE (a 2-a zi de Crăciun) orele 20, va avea loc
BALUL SECȚIEI SPORTIVE C. F. R.

deasupra cinematografului CORSO, salon. Ionescu (Crucea Albă).
BUFET bine asortat — JAZZ. — Alegerea MISS C F R.